

Provincie Limburg
T.a.v. de Commissie LEO
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Natuur en Milieufederatie Limburg
Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond

info@nmflimburg.nl
www.nmflimburg.nl
+316 820 97 543

NL88 TRIO 0212336207
KvK 41076356

Datum 21 mei 2025
Onderwerp reactie NMF op Limburgs Offensief Stikstof (LOS)
Bijlage -

Geachte leden van de commissie LEO,

Namens de Natuur en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg) delen wij graag onze reactie op het sonderend Limburgs Offensief Stikstof (LOS), dat momenteel ter bespreking voorligt. Wij onderschrijven het belang van een integrale, juridisch houdbare aanpak van de stikstofproblematiek, in het belang van de natuur én de economie.

Wél breed draagvlak voor ambitieus plan dat stevig, eerlijk en juridisch houdbaar is

Het recente rapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur ([Falen en opstaan](#)) legt pijnlijk bloot hoe al decennialang politiek gevoelige keuzes rondom stikstof worden vermeden of vooruitgeschoven. In plaats van samenhangend en eerlijk beleid, zien we versnipperde maatregelen, tijdelijke verzachting en uitstel. Hierdoor verdwijnt het vertrouwen – bij burgers én ondernemers.

Mede onder invloed van recente uitspraken van de Raad van State (zoals over Rendac en Greenpeace) zien we gelukkig dat de urgentie binnen dit college toeneemt. Het LOS zet een eerste stap om de bestuurlijke impasse rondom stikstof te doorbreken en laat op papier de juiste ambitie zien. Er lijkt steeds breder besef te ontstaan dat alleen met concreet geborgde en goed monitorbare maatregelen natuurherstel en vergunningverlening hand in hand kunnen gaan. Tegelijkertijd constateren wij dat het LOS verdere versterking nodig heeft op drie cruciale punten: juridische houdbaarheid, financiële onderbouwing en uitvoeringskracht.

Er zullen stemmen opgaan die beweren dat er geen draagvlak is voor dit plan. Wij willen benadrukken dat onder véél partijen juist wél draagvlak is voor een ambitieus plan dat stevig, eerlijk en juridisch houdbaar is. Gelukkig beseffen de meesten inmiddels: zonder keuzes, zonder borging, dwingt de rechter ons tot stilstand en dat kunnen we ons niet veel langer permitteren.

Juridische kwetsbaarheid zonder borging en samenhang

Zoals de landsadvocaat stelt in zijn [advies](#) op het Rijksprogramma *Van het Slot* – dat één op één van toepassing is op Limburg – geldt: zonder gebiedsgerichte doorrekening, concrete tussendoelen en afdwingbare borging en bijsturing is het LOS juridisch onhoudbaar en biedt het geen perspectief op structurele vergunningverlening.

Bovendien is het van belang te erkennen dat het LOS en de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De eerste moet uitvoering geven aan natuur- en stikstofmaatregelen; de tweede moet de ruimtelijke kaders schetsen waarbinnen die maatregelen vorm krijgen. De wortel en de stok van het milieubeleid – beide momenteel onvoldoende effectief.

Eén transitie, twee verzwakte benen

De ruimtelijke en ecologische transitie vraagt om een stevig fundament – maar op dit moment zijn zowel de inhoudelijke koers (POVI) als de uitvoeringsstrategie (LOS) nog te kwetsbaar.

- De POVI moet richting geven: waar in Limburg wél ruimte is voor ontwikkeling, en waar niet meer. Dat vraagt om politieke moed, heldere keuzes en juridische borging via de verordening. Zolang die vertaling ontbreekt – bijvoorbeeld welke activiteiten niet meer toegestaan zijn in onze grondwaterbeschermingsgebieden – blijft zonering vrijblijvend en zonder juridische waarde.
- Het LOS moet zorgen voor uitvoering: maatregelen die stikstof reduceren, natuur versterken en zo ruimte creëren voor vergunningverlening. Hoewel de ambitie op papier zichtbaar is, ontbreekt het nog aan juridische houdbaarheid, financiële dekking en uitvoeringskracht.

Op dit moment schieten beide benen tekort. En dat maakt het geheel wankel. Wil deze transitie slagen, dan moet in elk geval één van de twee sporen sterk zijn. Of het ruimtelijk spoor wordt stevig juridisch verankerd, óf het uitvoeringsspoor krachtig ondersteund – bijvoorbeeld met een robuust transitiefonds en landelijke borging. Idealiter natuurlijk beiden.

Gebrek aan samenhang en regie

Wat de Rli ons leert: falen mag bij complexe transitie, maar falen wordt rampzalig als er niets mee gedaan wordt. In Limburg zien wij nu nog brede gebiedsprocessen zonder duidelijke kaders. Veel goede bedoelingen, maar weinig borging. Cruciaal ontbreekt ook een lerend systeem: toetsing aan tussendoelen, transparantie over voortgang, en concrete bijsturing. Juist dat zijn de voorwaarden voor geloofwaardige vergunningverlening, aldus ook het advies van Pels Rijcken.

Aanbevelingen – op weg naar geloofwaardige keuzes

Wij vragen u op te roepen om:

1. **De koppeling tussen LOS en POVI expliciet te maken.** Geen stikstofaanpak zonder duidelijke ruimtelijke keuzes. Geen omgevingsvisie zonder geborgde ecologische grenzen. Als de provincie wederom kiest voor vrijwilligheid zonder juridische verankering, is het opnieuw dweilen met de kraan open – met grote schade voor natuur, rechtszekerheid en overheidsvertrouwen.

2. **Een uitvoeringsprogramma te eisen bij het LOS**, met jaarlijks getoetste tussendoelen, gebiedsgerichte doorrekening per Natura 2000-gebied en concrete bijsturingsmaatregelen, conform het advies van de landsadvocaat. Alleen dan wordt het LOS een geloofwaardig instrument voor herstel én ontwikkeling.
3. **Een actieve lobby te blijven voeren voor structurele rijksmiddelen én landelijk verankering** – zodat de provincie ook op de lange termijn over de instrumenten en middelen beschikt om natuurdoelen daadwerkelijk te realiseren.

Tot slot

De provincie staat op een kruispunt. Niet kiezen is ook een keuze – maar wel een die onze natuur, onze rechtsstaat en ons economisch perspectief ondermijnt. Geef als commissie een krachtig signaal af aan het college: kies voor samenhang, helderheid en houdbaarheid.

Met vriendelijke groet,

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg

Andrea Bakker

Adjunct Directeur